

Valkoistenpaimenkoirien jalostuksen tavoiteohjelma (JTO) 1.1.2007

Rodun valkoinenpaimenkoira rotukohtainen jalostuksen tavoiteohjelma.

Hyväksytty rotuyhdistyksen yleiskokouksessa 13.05.2006

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 29.08.2006

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 24.10.2006

Sisältö:

<u>1. YHTEENVETO</u>	2
<u>2. RODUN TAUSTA</u>	3
<u>3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA</u>	5
<u>4. NYKYTILANNE</u>	5
<u>4.1 Populaation koko ja rakenne</u>	5
<u>4.2 Luonne ja käyttöominaisuudet</u>	8
<u>4.3 Terveys</u>	10
<u>4.3.1 Pevisa - ohjelmaan sisällytetyt rajoitukset ja niiden vaikutus</u>	12
<u>4.3.2 Muut Suomessa rodulla todetut merkittävät sairaudet</u>	12
<u>4.3.3 Yhteenveto rodulla muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatuista sairauksista</u>	13
<u>4.4 Ulkomuoto</u>	15
<u>5. YHTEENVETO AIEMMAN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA</u>	15
<u>6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIAT</u>	15
<u>6.1 Visio</u>	15
<u>6.2 Rotuyhdistyksen tavoitteet</u>	16
<u>6.3 Rotuyhdistyksen strategia</u>	17
<u>6.4 Uhat ja mahdollisuudet</u>	17
<u>6.5 Varautuminen ongelmiin</u>	18
<u>6.6 Toimintasuunnitelma JTO:n toteuttamiseksi</u>	19
<u>6.6.1 Jalostustoimikunta</u>	19
<u>6.6.2 Jalostuskoiralle asetettavat suositukset</u>	21
<u>6.6.3 Muut jalostustyössä huomioitavat seikat</u>	22
<u>6.6.4 Uroksen omistajan vastuu</u>	22
<u>6.6.5 Koiran kauppa ja kasvattajan vastuu</u>	22
<u>7. TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA</u>	23
<u>8. LÄHTEET</u>	24
<u>9. LIITTEET</u>	24

1. YHTEENVETO

TAUSTA

Valkoinenpaimenkoira on vasta vuonna 2002 FCI:n virallisesti hyväksymä rotu, jonka kasvatustoiminta on juuri käynnistynyt Suomessa. Valkoisiapaimenkoiria on kuitenkin kasvatettu emärodustaan saksanpaimenkoirasta eriytyneenä jo 1960-luvulta saakka erityisesti Pohjois-Amerikassa ja hieman myöhemmin myös Euroopassa, jossa rotu on kohonnut varsin suosittuun asemaan jo paljon ennen FCI:n virallista tunnustamista. Suomessa rotuyhdistyksenä toimii Suomen valkoinenpaimenkoira - Finlands vit herdehund ry, joka on Suomen Seurakoirayhdistys ry:n jäsenyhdistys ja pyrkii jakamaan tietoa rodusta kasvattajille, tavallisille koiranomistajille sekä ulkomuototuomareille.

POPULAATIO

Uutena rotuna valkoisenpaimenkoiran populaatio Suomessa on pieni niin määrällisesti kuin geneettisestikin mitattuna ja yhtenä jalostuksentavoiteohjelman keskeisistä tavoitteista on pyrkiä mahdollisuuksien mukaan laajentamaan rodun geenipohjaa ja vähentämään sisäsiittoisuutta perinnöllisten sairauksien esiintymisen välttämiseksi. Tähän tavoitteeseen rotuyhdistys pyrkii jakamalla kasvattajille tietoutta, auttamalla uusien tuontikoirien hankkimisessa sekä suosittamalla rajoituksia yhden yksilön jalostuskäytölle.

TERVEYS

Valkoisenpaimenkoiran sairauksista on vielä hyvin vähän tietoa ja rotuyhdistyksen tavoitteena on kerätä tilastoja rodun terveydentilasta. Rotuyhdistyksen pyrkimyksenä on myös päästä mukaan pevisaan, jossa jalostukseen käytettäviltä valkoisiltapaimenkoirilta vaadittaisiin virallista lonkka- ja kyynärnivelten tutkimuslausuntoa.

Muista perinnöllisistä sairauksista ei vielä ole Suomessa tutkimustietoa, mutta rotujen yhteisen syntyhistorian perusteella voitaneen olettaa, että kaikki saksanpaimenkoirilla yleisesti tavatut perinnölliset sairaudet ovat mahdollisia myös valkoisillapaimenkoirilla.

ULKOMUOTO, LUONNE JA KÄYTTÖOMINAISUUDET

Rotumääritelmänsä mukaisesti valkoinenpaimenkoira on monipuolinen perhe- ja harrastuskoira, ja nämä molemmat käyttötarkoitukset asettavat suuria vaatimuksia koiran luonteen osalta. Rotuyhdistyksen tavoitteena onkin kiinnittää erityistä huomiota valkoistenpaimenkoirien luonneominaisuuksiin, sillä arkuuden lisääntyminen nähdään yleisenä huolenaiheena. Puolueetonta, virallista tutkimustietoa saadaan ainoastaan luonnetestien avulla ja rotuyhdistys suosittaa luonnetestauksen yleistymistä ainakin jalostukseen käytettävien koirien kohdalla.

Myöskään rodun harrastusominaisuuksista ei vielä ole paljon kokemuksia Suomessa, ja rotuyhdistyksen tavoitteena on tukea jäsenistöään eri harrastustoiminnoissa. Vuosittaisilla leireillään rotuyhdistys on esitellyt useita palveluskoiralajeja ja monilla paikkakunnilla järjestetään ohjattua koulutusta. Rotuyhdistys on anonut rodulle palveluskoiraoikeuksia, jotka on myönnetty vuoden 2006 alusta lukien. Jatkossa rotuyhdistyksen toiveena onkin saada kokemuksia valkoisenpaimenkoiran harrastuskäytöstä kotimaassa. Rodun alkuperä on paimentavissa työkoirissa, ja sieltä peräisin olevat paimennusominaisuudet, kuten helppo ohjautuvuus ja koulutettavuus ovat valkoisellepaimenkoiralle arvokkaita, katsottiinpa rotua

perhe- tai harrastuskoiran ominaisuudessa. Rotuyhdistyksen tavoitteena on myös kartoittaa paimennusominaisuuksien olemassaoloa järjestämällä taipumuskokeita lähitulevaisuudessa. Ulkomuodoltaan valkoinenpaimenkoira on rotumääritelmänsä mukaisesti tasapainoisesti rakentunut ja liioittelematon paimenkoira. Rodun lyhyen historian vuoksi koirakannassa esiintyy vielä varsin suuria tyyppivaihteluita, ja tavoitteena on ajan kuluessa pyrkiä yhtenäisempään tyyppiin. Kuitenkin pyrkimyksenä on kaikin tavoin välttää rakenteen muuttumista liioitelluksi suuntaan tai toiseen, esimerkiksi saksanpaimenkoiramaiseksi tai pystykorvamaiseksi.

2. RODUN TAUSTA

Valkoisenpaimenkoiran historia kulkee käsi kädessä saksanpaimenkoira-rodun historian kanssa. Saksanpaimenkoira-rodun ”isä” Max E. Von Stephanitz (1864–1936) on siis myös valkoinenpaimenkoira-rodun luoja. Rodun historia alkaa 1800-luvun lopulta, kun ensimmäiset saksalaisille roduille järjestetyt näyttelyt pidettiin.

Rodun synty on kuvattu hyvin kirjassa *The White German Shepherd Book* (Strang, Berman & Hiilstrup, 1983). Saksanpaimenkoirien kantakoira Hektor Linksr-heimin (joka nimettiin uudelleen Horand Von Grafrath'ksi, kun Von Stephanitz perusti Grafrath –kennelinsä) isoisä oli valkoinen koira Greif. Tästä johtuen Hektor-Horand periytti valkoista väriä, joten siitä tuli myös valkoinenpaimenkoira-rodun esi-isä. Horand jätti useita jälkeläisiä, joista mm. sen poika Hektor of Swabia tuli lähes valkoisesta linjasta. Berno of the Sea-meadow synt. 1913 - myös Horandin jälkeläinen - rekisteröitiin ensimmäisenä valkoisena saksanpaimenkoirana rotukirjaan.

USA:han ensimmäiset koirat vietiin Euroopasta vuonna 1912 Ann Tracyn toimesta. Ann Tracyn koira oli Greifin sukulainen ja hänen kennelissään syntyi valkoisia pentuja. Vuonna 1917 ensimmäiset hänen kennelinsä kasvattamat valkoisetpaimenkoirat rekisteröitiin American Kennel Clubin (A.K.C.) toimesta valkoisiksi saksanpaimenkoiriksi.

Rotu tuli yhä suosittumaksi USA:ssa, mutta 1960-luvulla saksanpaimenkoirien ja valkoistenpaimenkoirien kasvattajien välille syntyi epäsovua USA:ssa. Saksanpaimenkoiran geneettiset ongelmat, erityisesti turkin muuttuminen haaleammaksi, säilytettiin valkoistenpaimenkoirien niskaan. Tilanne kärjistyi siihen, että vuonna 1968 valkoinenpaimenkoira suljettiin pois näyttelyistä USA:ssa A.K.C.:n ja Saksanpaimenkoira Klubin toimesta.

Vuonna 1969 valkoistenpaimenkoirien harrastajat perustivat USA:ssa Valkoinenpaimenkoira Klubin (White Shepherd Club). Rotu levisi myös Kanadaan ja Meksikoon. Rodun tulevaisuutta ajatellen erittäin hyödylliseksi osoittautui professori Lorenz Neufeldin kirjoittama kirja: *"The Invincible White Shepherd"* (1970, Kanada). Vuonna 1981 valkoinenpaimenkoira sai saksanpaimenkoirana oikeudet osallistua näyttelyihin Kanadassa, mutta valkoinen väri oli ei-toivottu!

Euroopassa valkoinen väri kiellettiin virheellisenä saksanpaimenkoirilla vuonna 1933 ja 1960-luvulla - Englantia lukuun ottamatta – valkoisiapaimenkoiria ei enää löytynyt Euroopasta.

Kiinnostus rotuun heräsi uudelleen 1970-luvun alkupuolella, jolloin rotu tuotiin takaisin Sveitsiin. Sveitsin kantakirjaan oli rekisteröity 5.3.1966 Yhdysvalloissa syntynyt uros "Lobo" jo ennen kuin valkoinen väri poistettiin siellä saksanpaimenkoiran rotumääritelmästä. Lobon jälkeläiset lisäsivät vähitellen kantaa yhdessä Yhdysvalloista ja Kanadasta tuotujen valkoistenpaimenkoirien kanssa. Koiria tuotiin myös Tanskaan, Saksaan ja Hollantiin.

Nykyisin Euroopassa on jo useita tuhansia valkoisapaimenkoiria, jotka ovat useiden sukupolvien ajan olleet puhtasrotuisia. Rotu on Keski-Euroopassa tällä hetkellä erittäin arvostettu ja pentujen kysyntä kasvamassa. Eurooppalaisten rotuyhdistysten päätehtäviä ovat rotutietouden jakaminen, terveystietojen systemaattinen seuranta, rekisteröintiasioiden selvittäminen, jalostussuositusten määrittely ja jalostustyön seuranta, sekä yhteydenpito ja yhteistyö kansallisten rotuyhdistysten kesken. Valkoinenpaimenkoira-rotu on vuodesta 1991 lähtien tunnustettu Sveitsissä omaksi rodukseen nimellä Berger Blanc Suisse. Useat muut maat ovat seuranneet esimerkkiä ja rekisteröineet valkoisenpaimenkoiran kansallisesti hyväksyttynä rotuna. FCI hyväksyi valkoisenpaimenkoiran (Berger Blanc Suisse / White Swiss Shepherd dog) vuonna 2002 viralliseksi roduksi (Nro 347) ja valkoinenpaimenkoira kuuluu nykyisin FCI-ryhmään 1: lammaskoira- ja karjakoirat (paitsi sveitsiläiset karjakoirat).

Suomessa ensimmäiset pentueet syntyivät jo vuonna 1999, mutta ne rekisteröitiin vielä valkoisina saksanpaimenkoirina. Myöhemmin nämä koirat on siirretty valkoinenpaimenkoira-rekisteriin rotuuton kautta. Ensimmäinen suoraan valkoisenpaimenkoirana rekisteröity pentue rekisteröitiin heti sen tultua Suomen Kennelliitossa mahdolliseksi vuonna 2001.

Rodun kantakoirat

Hollantilainen, maineikas valkoinenpaimenkoira-rodun tutkija ja kasvattaja Ruut Tilstra on kirjassaan *Uit de schaduw in het licht, De Witte Herder* listannut kahdeksan rodun eurooppalaista kantakoira:

- 1) **Lobo White Burch** 5.3.1966–14.9.1980
Kasvattaja I.H. Vancleave (USA), Omistaja Agatha Burch (Sveitsi)
- 2) **Cindy von Ronanke** 5.7.1982-
Kasvattaja Martin Faustmann (Saksa), Omistaja Axel Stommel (Saksa)
- 3) **Biene vom Wolfsgehege** 10.10.1983-
Kasvattaja Erika Meinert (Saksa)
- 4) **Mona Kirby von Ronanke** 4.5.1985-
Kasvattaja Martin Faustmann (Saksa), Omistaja Italo Drube (Saksa)
- 5) **Wayn Condor von Ronanke** 28.5.1987- 14.10.2003
Kasvattaja Martin Faustmann (Saksa), Omistaja Pia & Dieter Modl (Itävalta)
- 6) **Basko of the White Stars** 28.7.1987-30.7.2001
Kasvattaja Angelika Pleh, Omistaja Birgit Stoll (Saksa)
- 7) **Hoofprint Ocan** 6.10.1987-
Kasvattaja Joanne Chanyi (Kanada), Omistaja Anja & Henk Timmermans (Hollanti)
- 8) **Panther vom Wolfsblut** 11.2.1989-
Kasvattaja Walter Gembus (Saksa)

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Rodun rotuyhdistyksenä toimii Suomen valkoinenpaimenkoira - Finlands vit herdehund ry, joka on perustettu 19.10.2001. Toiminta-alueena on koko maa. Yhdistys on rotujärjestönsä Suomen Seurakoirayhdistys ry:n jäsenyhdistys vuodesta 2002.

Yhdistyksen tarkoituksena on toimia valkoisenpaimenkoiran harrastajien ja kasvattajien yhdysseiteenä edistämällä rodun harrastus- ja kasvatustoimintaa, sekä lisäten rotutietoutta.

Yhdistys toimii mm järjestämällä eripuolilla Suomea jäsenistölleen koulutuksia sekä leirin vuosittain. Yhdistys julkaisee jäsenlehti ValkkariViestiä noin neljä kertaa vuodessa, sekä tämän lisäksi tarvittaessa koulutusmateriaalia harrastajille, kasvattajille ja tuomareille. Vuosittain julkaistaan myös rodun oma vuosikirja.

Suomen valkoinenpaimenkoira – Finlands vit herdehund ry:n jäsenmäärä joulukuun 2005 lopussa oli 170.

Valkoisenpaimenkoiran jalostusorganisaationa toimii Suomen valkoinenpaimenkoira – Finlands vit herdehund ry:n hallituksen alaisena jalostustoimikunta, joka koostuu puheenjohtajasta ja 3 jäsenestä. Jalostustoimikuntaan pyritään saamaan mukaan genetiikan asiantuntijoita ja asiaan perehtyneitä ihmisiä. Jalostustoimikunnan ulkopuolelta käytetään asiantuntijoita tarvittaessa.

4. NYKYTILANNE

4.1 Populaation koko ja rakenne

Valkoisiapaimenkoiria on harrastettu varsin laajasti sekä Euroopassa että Pohjois-Amerikassa jo kauan ennen FCI:n tekemää rodun virallistamista vuonna 2002. Rodun saatua virallinen asema kaikissa FCI-maissa, näiden kansallisiin rekistereihin merkityt koirat siirrettiin suoraan FCI-rekisteriin useimmissa tapauksissa. Kuitenkin monissa maissa on edelleen olemassa useita, keskenään kilpailevia rotuyhdistyksiä, joista vain osan rekisteröimät koirat pääsevät FCI-rekisteriin. Tällainen tilanne on esimerkiksi Saksassa, yhdessä rodun Eurooppalaisista valtaimaista. Lisäksi useissa maissa valkoisiksi saksanpaimenkoiriksi rekisteröidyt koirat rekisteröidään uudelleen valkoisnapaimenkoirina ja rotukirjat ovat useissa maissa yhä avoinna rotuunottoineen. Tämä niin sanottu siirtymäaika on edelleen käynnissä ja valkoisiapaimenkoiria otetaan edelleen rotuun virallisten rekistereiden ulkopuolelta myös Suomessa. Valkoistenpaimenkoirien maailmanlaajuisen populaatiokoon määrittämistä vaikeuttaa edelleen se tosiasia, että rodun pääesiintymisalueella Pohjois-Amerikassa sitä ei edelleenkään tunnusteta virallisesti, vaan kaikki koirat rekisteröidään yhä saksanpaimenkoirina. Samankaltainen tilanne on myös monissa muissa FCI:n ulkopuolisissa maissa, kuten Englannissa, jossa myös on varsin merkittävä, kauas historiaan ulottuva valkoisten saksanpaimenkoirien kasvatuslinja (Rankin: The All-White Progenitor: German Shepherd Dogs, 2002). Vaikkakin valkoisenpaimenkoiran maailmanlaajuisen populaatiokoon määrittäminen on tällä hetkellä jokseenkin mahdotonta, voidaan sanoa kannan olevan voimakkaassa kasvussa koko FCI-alueella. Eri maiden rotuyhdistysten yhteistyön parantamiseksi on perustettu kaksikin yhteistyöelintä: Hollannista alkunsa saanut

International White Shepherd Federation sekä uudempi Club de Berger Blanc Suisse International. Molempien organisaatioiden työ on kuitenkin vasta alussa, ja aika näyttää millaisiin toimenpiteisiin niiden toimesta ryhdytään.

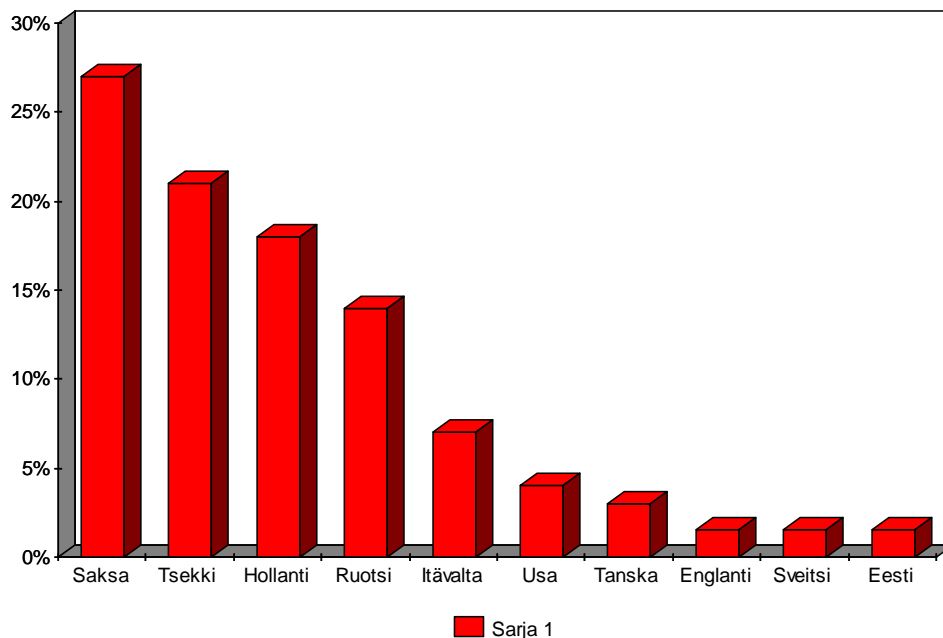
Alkuperäinen, useiden Euroopan maiden kansallisiin rekistereihin ennen FCI:n tunnustusta merkitty valkoinenpaimenkoirakanta periytyy lähes kokonaan ainoastaan kahdeksaan eri koiraan. Uusien tuontien ja rotuunottojen myötä tuo kanta on toki laajentunut, mutta yhä voidaan todeta koko Keski-Eurooppalaisen kannan olevan geneettisesti hyvin pieni ja lähes kaikki koirat ovat varsin läheistä sukua keskenään. Uusien verilinjojen saanti rotuunottojen kautta onkin edelleen hyvin tärkeää rodun tulevaisuuden kannalta maailmanlaajuisesti.

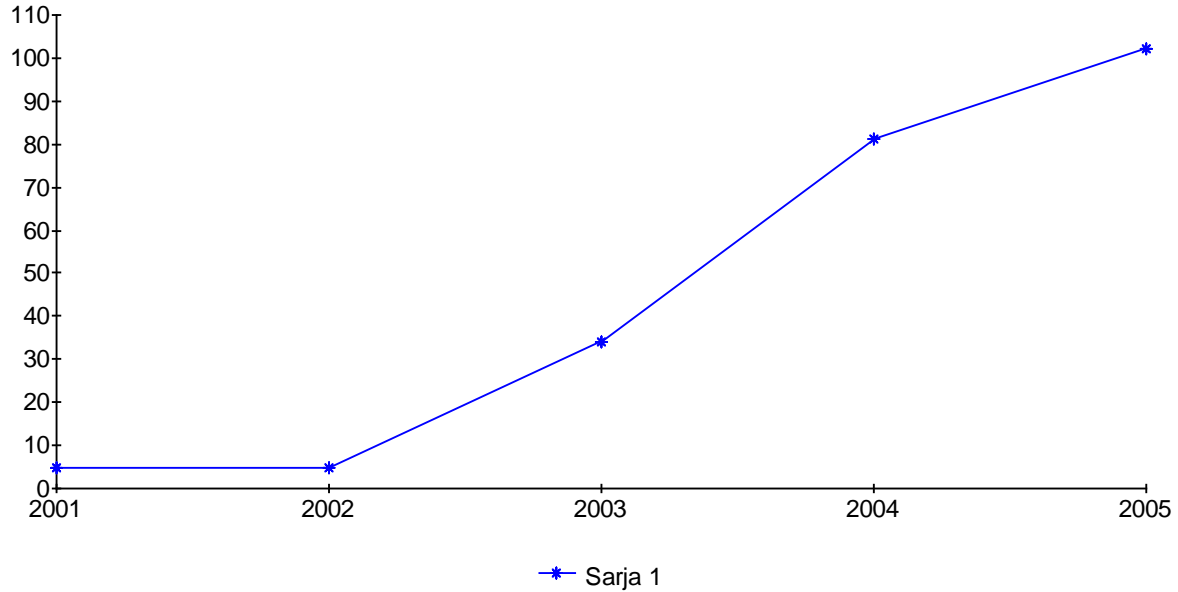
Ensimmäiset valkoisetpaimenkoirat rekisteröitiin Suomessa vuonna 2001, heti sen tultua mahdolliseksi Suomen Kennelliitossa. Nämä koirat olivat tulleet maahan jo aiemmin mm. Yhdysvalloista, jossa ne oli rekisteröity valkoisina saksanpaimenkoirina. Ensimmäinen Suomessa rekisteröity valkoinenpaimenkoirapentue syntyi heti samana vuonna. FCI:n tunnustettua rotu virallisesti vuonna 2002, valkoisenpaimenkoiran suosio on lähtenyt voimakkaaseen kasvuun myös Suomessa ja koiria on tuotu useita kymmeniä erityisesti Ruotsista, Alankomaista ja Saksasta, joitakin myös Yhdysvalloista ja muista Euroopan maista (taulukko 1). Lisäksi oikean tyyppisten koirien rekisteröinti rotuunoton kautta on edelleen mahdollista.

Tuontikoirien määrän kasvun myötä myös maamme oma kasvatustoiminta on käynnistynyt ja vuosina 2004 ja 2005 rekisteröitiin yhteensä 25 valkoinenpaimenkoirapentuetta. Rekisteröintien kasvu on esitetty taulukossa 2 ja jalostukseen käytetyt koirat on eritelty taulukoissa 3 ja 4.

Taulukko 1.

Tuontien jakauma maittain 2002-2005

Taulukko 2.**Rekisteröinnit 2001-2005****Taulukko 3.
JALOSTUKSEEN KÄYTETYT UROKSET 2003-2005**

UROKSEN NIMI (Synnyinmaa)	PENTUEET KPL	JÄLKEÄISET KPL	JÄLKEÄISTEN JÄLKEÄISIÄ
SKAR (Tanska)	1	9	13
WHITE JACK (Ruotsi)	1	11	13
FILL WHITE MAJESTICS (Tsekki)	1	2	
GREGOR-REX OF WHITE PARADISE (Saksa)	2	17	
CRYSTAL MOON'S TWINKLING ICE (Hollanti)	2	16	
GOYAHKLE'S SPIRIT TO JUCHI COWICHAN (Hollanti)	3	9	
BREDY MONKEY ELBIGI (Tsekki)	1	10	
BUFFALO-BILL OF ARIDA FARM (Tsekki)	1	5	
BAREC VON DER HOHENSYBURG (Saksa)	2	15	
CONAN-PRINZ VOM DURBUCHER FORST (Saksa)	3	15	
MARCO-SUNNY VON FURSTENBERG (Saksa)	1	8	
NICE OF YOU TO COME BYE TACO (Hollanti)	1	7	
LUMISUDEN SEILOR (Suomi)	1	8	
KARRAS VOM VILSTALER LAND (Saksa)	1	10	
AMOR OF WHITE ENERGY (Saksa)	1	4	
TALVIYÖN LUNITARI (Suomi)	1	5	

Taulukko 4.
JALOSTUKSEEN KÄYTETYT NARTUT 2003-2005

NARTUN NIMI (Synnyinmaa)	PENTUEET KPL	JÄLKELÄISET KPL	JÄLKELÄISTEN JÄLKELÄISET
HONNY (Tanska)	3	23	13
WHITE WOLF BLANCA (Usa)	1	11	13
BEKY FILLUV DVUR (Tsekki)	1	2	
WAROGGI ROSHANI (Suomi)	1	8	
NOMINE WHITE DREAM VON FURSTENBERG (Saksa)	1	6	
DAYBREAK'S CELIE VIOLET WOLF (Usa)	3	7	8
GARA Z VESELE RODINY (Tsekki)	2	14	
LUNA OF MOONLIGHT (Saksa)	2	17	
FLEET WOOD MAC'S ARJA (Ruotsi)	2	15	
HARLEY-SUE OF MOONLIGHT (Saksa)	1	1	
NESSAJA MY BEAUTIFUL VON FURSTENBERG (Saksa)	2	7	
SCARLETT O'HARA OF WHITE VALLEY (Itävalta)	1	10	
WAROGGI RIWAYA (Suomi)	1	5	
LAWAROGGI (Tanska)	1	5	
ENNA OF WHITE HEROES (Itävalta)	1	9	
SHAKIRA CODY OF THE HEART OF LOTHIAN (Hollanti)	1	8	
TALVIYÖN LIGHTMYFIRE (Suomi)	1	8	

4.1.1 Tehollinen populaatiokoko

Tehollinen populaatiokoko määrittää jalostuspohjan laajuutta. Koirapopulaation perinnölliseen monimuotoisuuteen vaikuttaa se, minkä verran ja minkä sukuisia yksilöitä jalostukseen käytetään. Yksittäisen jalostuskoiran perimä kannassa ei saisi muodostua kohtuuttoman suureksi. Jotta populaation geenipohja pysyisi mahdollisimman laajana, tulisi jalostukseen käyttää mahdollisimman monia eri yksilöitä, sekä uroksia että narttuja, ja niitä tulisi käyttää jalostukseen mahdollisimman tasaisesti. Tehollinen populaatiokoko on termi, joka kuvaa geenipohjan laajuutta. Mitä pienempi on tehollinen populaatio, sitä nopeammin kasvaa sukusiitosaste ja tapahtuu geenihävikkiä. Tehollisen populaatiokoon tulisi minimissään olla n. 200 jalostuskoiraa.

Tehollinen populaatiokoko (N_e) lasketaan kaavalla: $N_e = 4 \cdot N_m \cdot N_f / (N_m + N_f)$.
Kaavassa N_m = lisääntyvien urosten määrä ja N_f = lisääntyvien narttujen määrä.

Vuosina 2003-2005 on Suomessa käytetty jalostukseen 16 urosta ja 17 narttua, jolloin tehollinen populaatiokoko on 33.

Edellisen kaavan mukaan laskettu tehollinen populaatioko on kuitenkin ylioptimistinen arvio, jossa ajatellaan kullakin yksilöllä olevan suunnilleen sama määrä jälkeläisiä, eikä huomioida mm. käytettyjen koirien keskinäisiä sukulaisuussuhteita. Koirien ollessa toisilleen läheisiä sukulaisia on tehollinen populaatiokoko todellisuudessa huomattavasti pienempi. Tämä koskee erityisesti valkoistapaimenkoiraa, jonka lyhyt rotuhistoria ja linjautuminen suurelta osin vain kahdeksaan kantakoiraan on johtanut siihen että koirien sukutaulut sisältävät pitkälti samoja koiria ja rodun maailmanlaajuinen tehollinen populaatiokoko on varsin pieni. Sukulaisuusasteiden laskemista vaikeuttaa lisäksi tällä hetkellä tuntuvasti se seikka, että FCI:n tunnustamat viralliset sukutaulut ovat erittäin puutteellisia, ja sisältävät hyvin usein vain muutamia sukupolvia.

Rodun geneettisen muuntelun ylläpitämiseksi sekä tehollisen populaatiokoon kasvattamiseksi Suomen Valkoinenpaimenkoira ry puoltaa rotuunottojen jatkamista toistaiseksi ja jalostussuosituksessaan esittää, että uroksella saa olla vain kaksi pentuetta kahdessa vuodessa.

4.2 Luonne ja käyttöominaisuudet

Rotumääritelmänsä mukaan valkoinenpaimenkoira on perhe- ja seurakoira, joka on paitsi hyvin lapsirakas, myös valpas vahti ja oppivainen työkoira. Sen tulee olla eloisa, valpas ja tarkkaavainen olematta kuitenkaan hermostunut. Rotumääritelmä sallii lievän pidättyväisyyden vieraita kohtaan, mutta valkoinenpaimenkoira ei kuitenkaan saisi koskaan olla pelokas tai aggressiivinen. Kantarotuuksensa saksanpaimenkoiraan verrattuna valkoisenpaimenkoiran luonneominaisuudet tukevat rotumääritelmän mukaan enemmän perhekoiramaisuutta, eikä valkoiselta paimenkoiralta vaadita samassa määrin esimerkiksi taistelutahtoa ja kovuutta, kuin saksanpaimenkoirilta. Kuitenkin valkoisenpaimenkoiran tulee seurakoiraominaisuuksiensa ohella olla nopeasti oppiva ja helposti koulutettavissa. Valkoisenpaimenkoiran kantakoirat olivat paimentavia työkoiria ja näin ollen alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaan koiralla tulisi olla myös paimennusvaistoja. Paimenkoirarotujen hyvä ohjattavuus, miellyttämisenhalu ja koulutettavuus ovat peruja koiran alkuperäisestä paimennuskäytöstä, joten hyvät paimenkoiraominaisuudet ovat edelleen myös valkoiselle paimenkoiralle perhe- ja harrastuskoirana suotava ominaisuus. Rotu ei kuitenkaan ole varsinainen työskentelevä paimenkoira.

Sekä rodun historian että rotumääritelmässä kuvattujen luonneominaisuuksiensa perusteella valkoisenpaimenkoiran tulisi soveltua erinomaisesti moninaiisiin koiraharrastuksiin. Koulutettavuutensa vuoksi niistä olisi helppo saada esimerkiksi toimivia toko- ja agilitykoiria ja useimmat palveluskoiralajit ovat myös erittäin hyvin valkoisille paimenkoirille soveltuvia. Varsinainen suojelukoulutus ei välttämättä ole valkoiselle paimenkoiralle ominainen harrastusmuoto saksanpaimenkoiraan verrattuna vähäisemmän taistelutahtonsa ja kovuutensa vuoksi, mutta koirakohtaisia eroja on tuki näissäkin ominaisuuksissa olemassa.

Luonnetta on hyvin vaikea arvioida objektiivisesti, sillä juuri rodullemme soveltuvaa mittausmenetelmää on vaikea löytää. Kasvattajien ja harrastajien keskusteluissa tuli ilmi, että rodunomainen koe on vaikea määrittellä tässä vaiheessa. Rodun käyttötarkoituksena on toimia harrastuskoirana, mutta myös perhe- ja seurakoirana. Ainoa virallisesti hyväksytty

testausmenetelmä Suomessa on luonnetesti. Maassamme on luonnetestattu yhteensä 15 valkoistapaimenkoiraa, taulukossa 5 on koottu kaikkien vuoden 2005 loppuun mennessä testattujen valkoistenpaimenkoirien tulokset osa-alueittain. Kaikkiaan testatuista koirista 2 ei ole läpäissyt testiä, näistä koiran pistemäärä on jäänyt alle +75 pisteen. Lisäksi yhden koiran kohdalla läpäisy jäi kiinni laukauksesta ja yhden koiran testi on jouduttu keskeyttämään. Kaikkien loppupisteiden keskiarvo on 120,9 pistettä. Hylättyjen prosentuaalinen osuus on 26,7%.

Avoin tiedon keruu ja mahdollisimman usean koiran testaaminen luonnetestissä ovat tärkeitä työkaluja rodun jalostuksessa. Luonnetestattujen koirien määrän kasvaessa, on mahdollista tehdä luotettavampia arvioita rodun luonneominaisuuksista maassamme, sekä panna merkille niitä ominaisuuksia, joiden suhteen on tarpeen saada aikaan parannuksia tulevaisuudessa. Rotuyhdistys on anomassa hyväksyttyä luonnetestiä vaatimukseksi muotovalion arvoon.

Taulukko 5.
Valkoistenpaimenkoirien luonnetestitulokset osa-alueittain

	+3	+2	+1	-1	- 2	-3
I toimintakyky	0	1	7	5	1	0
II terävyys	5	0	9	0	0	0
III puolustushalu	7	1	4	2	0	0
IV taisteluhalu	0	11	0	3	0	0
V hermorakenne	0	1	11	1	1	0
VI temperamentti	1	9	4	0	0	0
VII kovuus	4	0	8	0	2	0
VIII luoksepäästävyys	10	4	0	0	0	0

Rodussamme on testattu koiria myös BH-kokeessa, jossa voidaan testata koiran koulutettavuutta. Kooste BH-kokeeseen osallistuneista valkoisistapaimenkoirista on esitetty taulukossa 6.

Taulukko 6.
Suomessa BH-kokeen suorittaneet valkoisetpaimenkoirat

VUOSI	HYVÄKSYTTY	HYLÄTTY
2005	12	3
2004	2	3
2003	1	0
2002	1	0
2001	0	0

Suomessa valkoisiapaimenkoiria on harrastettu vasta muutamia vuosia, ja näin ollen koirakanta on yleisesti ottaen hyvin nuorta, eikä luonneominaisuuksista ole vielä paljon kokemuksia. Kuitenkin rodun luonneominaisuuksiin ollaan jo kiinnittämässä enenevässä

määrin huomiota. Kasvattajien yhteisenä huolenaiheena on arkuuden mahdollinen lisääntyminen rodussa. Rotumääritelmä antaa koiralle mahdollisuuden olla pidättyväinen, mutta arkuus on kuitenkin rotumääritelmän mukaan hylkäävä virhe. Rajan vetäminen aiheuttaa kuitenkin ongelmia näiden kahden ominaisuuden välillä.

Kasvattajien keskuudessa ongelmana pidetään erityisesti koiran arkuutta ihmisiä kohtaan sekä paukkuarkuutta. Pahimmillaan molemmat nämä arkuuden muodot voivat johtaa jopa pelkoaggressioiden syntyyn – ääritapauksena mahdollisesti pelkopurija. Arkuudelle on eri tutkimuksissa todettu merkittävän suuri periytymisaste (jopa luokkaa 0,5). Näistä syistä valkoistenpaimenkoirien luonnetestausta pidetään erityisen tärkeänä rodun tulevaisuuden kannalta.

Rotuyhdistys lähetti kyselyn valkoistenpaimenkoirien luonteesta yhdistyksen jäsenille vuonna 2003. Kyselyyn vastasi 18 valkoisenpaimenkoiran omistajaa, tutkimuksen kohteena olevat koirat olivat iältään 6 kk – 4 v 9 kk. Kyselyn mukaan koirissa esiintyi jonkun verran arkuutta ja varautuneisuutta sekä hermostuneisuutta, mutta kokonaisuutena omistajat olivat koirien luonteeseen ja harrastuskoiraominaisuuksiin tyytyväisiä.

Valkoistenpaimenkoirien viettikestävydestä ja palvelualltiudesta ollaan yleisesti ottaen sitä mieltä, että ne eivät ole yhtä voimakkaita kuin kantarotu saksanpaimenkoiralla. Asiasta esitetään myös eriäviä mielipiteitä, ja onkin muistettava että kyseessä ovat voimakkaasti koirakohtaiset ominaisuudet. Rotua edustavien palveluskoiralajienharrastajien mielestä heikkoa viettikestävyttä ja palvelualltiuden puutetta voidaan pitää ongelmana. Toisaalta kasvattajat, joiden pääpaino kasvatustyössä on perhe- ja seurakoirissa eivät katso viettikestävyden puutetta ongelmalliseksi.

Rotumääritelmään ohjenuorana käyttäen: on pidettävä huolta, että mitkään rotumääritelmään kirjatuista ominaisuuksista eivät katoaisi kokonaan – rodun käyttötarkoituksena on mainittu seurakoiraominaisuuksien lisäksi myös työkoiran ominaisuus.

Valkoisellepaimenkoiralle on myönnetty palveluskoira- oikeudet vuoden 2006 alusta alkaen ja ensimmäiset tulokset saataneen varsin pian eri lajeissa. Valkoisipaimenkoiria on jo esiintynyt sekä toko- agility- että pelastuskoirakokeissa huolimatta koirakannan nuoruudesta maassamme, ja rodun esiintyminen eri koiraharrastuksissa on tällä hetkellä voimakkaassa kasvussa. Muiden harrastustoimintojen tukemisen ohella rotuyhdistyksen tarkoituksena on kartoittaa tulevaisuudessa myös valkoisenpaimenkoiran paimennusvaistoja taipumuskokeella.

4.3 Terveys

Suomen valkoinenpaimenkoirakantaa voidaan nykyisten tutkimustietojen perusteella pitää varsin terveenä. Joskin on otettava huomioon rodun lyhytaikainen esiintyminen maassamme ja tästä johtuva koirakannan nuoruus: tutkittua tietoa ja omakohtaisia kokemuksia on vielä hyvin rajoitetusti. Yhteisen syntyhistorian perusteella voidaan olettaa, että kaikki saksanpaimenkoirilla yleisesti esiintyvät perinnölliset sairaudet ovat myös valkoisillapaimenkoirilla mahdollisia.

Vuosina 2000–2005 on silmätarkastettu 24 koiraa, joilla ei ole todettu HC -, PRA – tai RD

muutoksia. Kaikkiaan silmätarkastettuja koiria on 10 % koirakannasta. Polvitarkastettuja koiria on yhteensä 16, kaikki terveitä, yhteensä 7 % koirakannasta.

Vuosina 2000–2005 on lonkkakuvattu 74 koiraa. Kaikkiaan lonkkakuvattuja koiria on 32 % koirakannasta, kuvatuista A ja B tuloksia on 72 %. Tarkempi yhteenveto lonkkakuvaustuloksista on esitetty taulukossa 7.

Vuosina 2000–2005 on kyynärkuvattu 71 koiraa, kuvattuja koiria on 31 % koirakannasta. Terveitä (kyynärtulos 0) on 56 kpl, 79 % tutkituista. Yhteenveto kyynärkuvaustuloksista on esitetty taulukossa 8.

Taulukko 7.

Valkoistenpaimenkoirien lonkkakuvaustulokset Suomessa

Vuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
2000	6	1	2	0	2	0	5
2001	5	1	2	1	0	0	4
2002	11	4	2	3	0	0	9
2003	42	12	9	5	1	0	27
2004	84	10	10	7	2	0	29
2005	84	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	232	28	25	16	5	0	74

Taulukko 8.

Valkoistenpaimenkoirien kyynärkuvaustulokset Suomessa

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	Yhteensä
2000	6	3	1	0	0	4
2001	5	4	0	0	0	4
2002	11	4	5	0	0	9
2003	42	21	5	0	0	26
2004	84	24	3	1	0	28
2005	84	0	0	0	0	0
Yhteensä	232	56	14	1	0	71

4.3.1 Pevisa - ohjelmaan sisällytetyt rajoitukset ja niiden vaikutus

Valkoinenpaimenkoira on hakeutumassa Suomen Kennelliiton PEVISA-ohjelmaan siten, että pentujen vanhemmilla tulee olla virallinen lonkkakuvaus- ja kyynärkuvauslausunto. Lonkkien osalta rekisteröinnin raja-arvona on tulos C ja kyynärnivelten osalta raja-arvona on tulos 1. Ilman hyväksyttyä tutkimustulosta ei siis rekisteröintiä tehdä, poikkeuksena ulkomaisen uroksen käyttö. Astutuslainassa oleva uros katsotaan Suomessa asuvaksi, joten sitä tutkimuspakko koskee (Koirarekisteriohjeen mukaan).

Lonkkavika, dysplasia, on perinnöllinen sairaus, jota esiintyy 28 %:lla Suomessa kuvatuista

valkoisistapaimenkoirista (kaikkiaan tutkittu Suomessa vuoden 2005 loppuun mennessä 74 koira). Dysplasia on lonkkanivelen kasvuhäiriö, joka johtaa lonkkamaljan ja reisiluun pään nastan väliseen löysyyteen. Dysplasia periytyy polygeenisesti ja alkaa jo pikkupentuvaiheessa. Dysplasian kehittymiseen vaikuttavat pennun perimä, ruokinta ja liikunta. Lonkat arvioidaan asteisiin A-E, joista C-E lonkat katsotaan dysplastisiksi. Valkoisillapaimenkoirilla, joilla dysplasiaa esiintyy, on vika yleensä astetta C tai harvemmin astetta D. Suomessa kuvatuista yhdenkään koiran lonkat eivät ole olleet astetta E. Valkoinenpaimenkoira on rakenteeltaan tasapainoinen ja luonnollinen, eikä lievä lonkkavikaisuus useimmiten koiraan normaalielämässä vaivaa. Kuitenkin rotu on varsin kookas ja suhteellisen painava ja toimii käyttötarkoituksensa mukaisesti useissa, fyysistä työtä vaativissa koiraharrastuslajeissa. Näin ollen lonkkavikaisuutta voidaan pitää hyvin vakavana, koiran käytön estävänä, ja pahimmassa tapauksessa invalidisoivana sairautena, jonka vastustaminen nähdään rodun harrastajien keskuudessa hyvin tärkeänä.

Kyynärnivelten kasvuhäiriö on lonkkadysplasiaa vastaava, kyynärnivelistä esiintyvä perinnöllinen sairaus. Kyynärnivelten kasvuhäiriöitä on todettu 21 %:lla Suomessa kuvatuista valkoisistapaimenkoirista (tutkittu 71 koira vuoden 2005 loppuun mennessä). Kyynärnivelten kasvuhäiriö on vakava, koiran helposti invalidisoiva sairaus, joka useissa tapauksissa estää koiran aktiivisen harrastuskäytön. Tämän vuoksi kyynärnivelten tutkimista ja sairauden vastustamista pidetään rodun tulevaisuuden kannalta hyvin tärkeänä.

4.3.2 Muut Suomessa rodulla todetut merkittävät sairaudet

Allergiat

Suomessa ei ole raportoitu kirjallisesti yhdistyksen tietoon yhtään allergiatapausta, joitakin mainintoja mahdollisista yliherkkyyksistä on kuitenkin tullut jalostustoimikunnan tietoon. Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa tiedetään todetun yksittäistapauksia allergioista, mutta sairauden periytymisestä rodussa ei ole tutkimustietoa.

Allergia voi pahimmillaan rajoittaa voimakkaasti koiran elämää, esimerkiksi atooppisen, tulehduksia aiheuttavan ihottuman takia. Toisaalta esimerkiksi lievä ruoka-aineallergia ei vaikuta koiran elämään millään tavoin kun kyseinen ruoka-aine jätetään pois. Lievä allergia ei vaikuta koiran jalostuskäyttöön, toki on suositeltavaa valita ei-allerginen koira jalostuspariksi.

Muut Suomessa todetut sairaudet

Yhdistykselle on raportoitu yksittäisistä kivespuutostapauksista.

Muista Suomen valkoisillapaimenkoirilla esiintyvistä sairauksista ei rotuyhdistyksellä ole toistaiseksi tietoa. Uusien perinnöllisten sairauksien ilmetessä jalostussuosituksia tarkastetaan tapauskohtaisesti. Vaikeasti sairaat koirat suljetaan pois jalostuksesta.

4.3.3 Yhteenveto rodulla muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatuista sairauksista

Kuurous

Valkoisellapaimenkoirilla on havaittu yksittäistapauksina toispuoleisesti kuuroja koiria Pohjois-Amerikassa ja Euroopassa. Kuurouden periytymismekanismista rodussamme ei ole toistaiseksi tutkimustietoa.

Koiran kuurouden diagnosoinnin suorittaa asiantunteva eläinneurologi ns. BAER-testissä,

joka on ainoa tapa todeta toispuoleinen kuurous. Toispuoleisesti kuuro koira kykenee elämään kaikilta osin normaalia elämää. Tällaista koira ei suositella käytettäväksi jalostukseen kuin molemmin puolin kuulevan koiran kanssa. Molemmin puolin kuuro koira kykenee elämään valvotuissa olosuhteissa miltei normaalia elämää. Molemmin puolin kuuroa koira ei suositella käytettäväksi jalostukseen.

Silmäsairaudet

Euroopassa on todettu vain yksittäistapauksina PRA-silmäsairautta. Sairauden periytyemisestä rodussamme ei ole tutkimustietoa.

Useimmat silmäsairaudet ovat koiran kannalta harmittomia, eivätkä vaikuta koiran näkökykyyn ennen kuin vanhemmalla iällä.

Polvisairaudet

Rodulla ei ole todettu tutkimuksissa ongelmia polvissa. Suomessa kuitenkin polvitarkastetaan muutamia valkoisapaimenkoiria vuosittain.

Muut sairaudet

Saksanpaimenkoiran ja valkoisenpaimenkoiran yhteisen syntyhistorian perusteella voidaan olettaa, että valkoisellapaimenkoiralla esiintyy samoja perinnöllisiä sairauksia kuin saksanpaimenkoiralla. Lonkka- ja kyynärniveldysplasian lisäksi sairauksia, joita on rodulla todettu kansainvälisesti ovat mm. allergiat, kivesviat, vatsalaukunkiertymä, perinnöllinen verenvuototauti, cauda equina syndrome, epilepsia ja panosteitis. American White Shepherd Association pitää yllä Health and Genetics-projektia, ja on julkaissut tutkimuksia valkoisenpaimenkoiran sairauksista (liitteenä). Kyseinen amerikkalainen projekti ilmoitti vuonna 2000 tuhannen valkoisenpaimenkoiran otoksessaan esiintyvän noin 60 eri perinnöllistä vikaa tai sairautta, joista yleisimpiä olivat lonkkaniveldysplasian lisäksi panostiitti, napatyry ja hammaspuutokset.

Ruotsin valkoinenpaimenkoirayhdistys Vit herdehundklubb on kerännyt rodun terveystilastoja Ruotsissa (liitteenä). Terveyskyselyyn on vastattu 97 koiran osalta ja tulokset lonkka- ja kyynärkuvausten osalta on esitetty taulukossa 9 (lonkkavikaisten osuus 37% ja kyynärvikaisten osuus 9%). Tutkimukseen osallistuneista 40 uroksesta kahdella raportoitiin kivespuutos.

Taulukko 9.

Ruotsissa vuosina 2000-2003 syntyneiden valkoistenpaimenkoirien lonkka- ja kyynärkuvaustulokset

Syntymävuosi	Rekisteröintimäärä	Tutkittuja	HD tilasto										ED tilasto			
			A	B	C	D	E	ua	1	2	3	Tutkittuja	Ua	1	2	
2000	67	36	8	9	9	6	2	2					32	30	2	
2001	51	28	9	11	5	1	1	1					26	24	2	
2002	55	24	8	5	9	2							20	19	1	
2003	49	15	3	8	3			1					15	12	2	1

4.4 Ulkomuoto

Rodun lyhyestä historiasta ja ennen FCI:n virallisen rotumääritelmän syntymistä vallalla olleista, toisistaan eroavista, kansallisista rotukuvauksista johtuen valkoisenpaimenkoiran ulkomuoto vaihtelee tällä hetkellä varsin paljon. Tämän vuoksi ulkomuodon arviointi ei tuomareillekaan ole kovin helppoa. Rodussa esiintyy kahta karvanpituutta, mikä entisestään lisää rodun ulkomuodon vaihtelevuutta. Tilanne on sama lähes koko FCI-alueella, ja erityisesti Suomessa, johon on tuotu koiria useista eri maista. Joka tapauksessa rotumääritelmä kuvaa kaikin puolin tasapainoisesti rakentunutta koiraa, ilman liioiteltuja ominaisuuksia. Näin ollen tyypillinen valkoisenpaimenkoira ei oletettavasti ole altis rakenteestaan aiheutuville sairauksille.

Liitteenä on Suomen Valkoinenpaimenkoira – Finlands Vit Herdehund ry:n julkaisema rotumääritelmän tulkintaohje, jossa on mukana SKL:n hyväksymä käännös voimassa olevasta valkoisenpaimenkoiran rotumääritelmästä. Tulkintaohje on kerätty eri maiden rotuyhdistysten materiaaleja apuna käyttäen, ja kuvituksena on pääasiallisesti FCI-hyväksytyjä rotumääritelmään liitettyjä standardivalokuvia sekä eri maiden voittajanäyttelyiden voittajia.

Valkoisenpaimenkoiran rotumääritelmä antaa suuresti vapauksia tyyppin suhteen. Rotumääritelmän mukaan koira ei kuitenkaan saa olla liioiteltu minkään ominaisuuden suhteen. Koirien koko vaihtelee jonkun verran, mutta sitä ei koeta ongelmaksi vielä tässä vaiheessa.

5. YHTEENVETO AIEMMAN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodulla ei aiemmin ole ollut tavoiteohjelmaa.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIAT

6.1 Visio

Valkoisenpaimenkoiran rotumääritelmän mukaisesti rodun käyttötarkoituksena on mainittu paitsi seurakoiraominaisuudet, myös työkoiran ominaisuus. Näitä molempia käyttötarkoituksia on vaalittava ja tavoitteena on säilyttää rotu monipuolisena harrastus- ja seurakoirana. Molemmat käyttötarkoitukset asettavat paitsi terveyden, myös luonteen suhteen suuria vaatimuksia, ja jalostustyössä onkin kiinnitettävä huomiota näihin molempiin seikkoihin.

Rodun alkuperäisen käyttötarkoituksen perusteella valkoisellapaimenkoiralla tulisi olla myös paimennusominaisuuksia, jotka ovat erittäin suotavia niin perhe- kuin harrastuskoirallekin. Näiden ominaisuuksien olemassa oloa olisi pyrittävä tutkimaan ja kenties tulevaisuudessa jalostusvalinnoissa vahvistamaan. Rotuyhdistyksen tarkoituksena on kehittää lähitulevaisuudessa rodulle sen ominaisuuksiin soveltuva jalostustarkastus.

6.2 Rotuyhdistyksen tavoitteet

Tavoitteena on rotumääritelmän mukainen kaikin puolin terve ja hyväluonteinen perhe- ja harrastuskoira.

Luonne ja käyttöominaisuudet

Valkoinenpaimenkoira on paitsi perhekoira, myös monipuolinen harrastuskoira, ja nämä molemmat käyttötarkoitukset asettavat rodulle suuria vaatimuksia luonteen suhteen. Näin ollen jalostuksessa käytettävien koirien luonteen merkitys on erityisen suuri. Luonnetestien, koetulosten ja muiden valkoisellepaimenkoiralle soveltuvien luonteen arvioimiskeinojen avulla pyritään säilyttämään rodulle tyypilliset luonteenpiirteet ja tarvittaessa parantamaan rodun edustajissa esiintyviä luonteenheikkouksia. Rotuyhdistys kannustaa rodun harrastajia osallistumaan eri lajien kokeisiin ja pyrkii järjestämään mahdollisuuksien mukaan esim. paimennuskokeilupäiviä. Rotuyhdistys suosittaa kaikkien jalostuksessa käytettävien koirien luonnetestaamista ja pyrkii jatkossa selvittämään, kuinka luonnetestituloksia voi hyödyntää jalostusvalinnoissa.

Terveys

Pyritään parantamaan jalostuksella rodun terveyttä ja ennalta ehkäisemään tunnistettujen ja vielä tunnistamattomien perinnöllisten vikojen ja sairauksien leviämistä rodussa. Jalostustoimikunta pyrkii keräämään tietoa rodussa esiintyvistä sairauksista, vioista ja muista ongelmista (allergiat yms.). Rodun terveydentilanteen kokonaisvaltainen kartoittaminen on tärkeää erilaisten sairauksien ja vikojen estämiseksi. Rodun terveydentilan huolellinen seuraaminen on äärimmäisen tärkeää pienen populaation takia, missä huomaamatta yleistymään päässeen perinnöllisen sairauden seuraamukset ovat helposti dramaattiset. Siitokseen käytettävien koirien tulee olla terveitä ja hyväkuntoisia. Vanhempien lonkat ja kyynärnivelet tulee olla tutkittu. Jalostukseen käytettävän koiran lonkkatulokset tulee olla A, B tai C. Kyynärniveltä osalta tulos tulee olla 0 tai 1.

Geenipohja

Rotuyhdistyksen jalostustavoitteena on pyrkiä laajentamaan geenipohjaa ja välttämään sisäsiittoisuutta. Tämä pitää kannan elinvoimaisena ja pienentää vaaraa perinnöllisten sairauksien lisääntymisestä ja siten tukee oleellisesti tavoitetta monipuolisesta perhe- ja harrastuskoirasta.

Ulkomuoto

Valkoisenpaimenkoiran rotumääritelmän mukainen, liioittelematon ulkomuoto tukee myös tavoitetta terveestä ja monipuolisesta perhe- ja harrastuskoirasta, ja näin ollen rotuyhdistyksen tavoitteena on säilyttää tämä rakenne ilman äärimmäisyyksiä. Vaarana on tyyppin muuttuminen johonkin suuntaan, esimerkiksi saksanpaimenkoiramaiseksi. Valkoisenpaimenkoira on ylälinjaltaan selkeästi saksanpaimenkoirasta poikkeava. Valkoisenpaimenkoiran rakenne on myös hieman saksanpaimenkoiraa pitkänomaisempi. Tässä vaarana on liioittelu ja liian pitkä selkä. Samalla kun tyyppiä yritetään erottaa saksanpaimenkoiran "köyrystä" selästä, vaarana on ajautua notkoselkään, joka on yhtä suuri virhe. On pyrittävä myös välttämään ajautumista "pystykorva-tyyppiin", jossa koiralla on neliömäinen rakenne ja suorat kulmaukset, yhdistettynä mahdollisesti vielä pieniin

(pyöreäpäisiin) korviin. Liian runsas karva voi muodostua ongelmaksi pitkäkarvaisella tyyppillä. Toistaiseksi tämä ei ole vielä ongelma. Osalla koirista esiintyy lumikirsu tai haalistunut kirsu, mahdollisimman tumma pigmentti täytyy huomioida jalostusvalinnoissa ja seurata pigmentin mahdollista haalistumista.

6.3 Rotuyhdistyksen strategia

Ohjelman mukaisiin tavoitteisiin pyritään:

- 1 Noudattamalla SKL-FKK:n mukaisia jalostukseen liittyviä ohjeita ja määräyksiä.
- 2 Seuraamalla rodun yleistä tilaa muualla maailmassa, pitämällä yhteyttä rodun kasvattajiin ja harrastajiin ulkomailla ja tekemällä yhteistyötä muiden maiden rotuyhdistysten kanssa.
- 3 Kannustamalla kasvattajia ja omistajia luonnetestaamaan koiransa virallisesti. Yhdistys on myös hakemassa hyväksytyin luonnetestin suorittamista vaatimukseksi FIN MVA-arvon myöntämiseen. Yhdistys palkitsee luonnetestatut koirat.
- 4 Anomalla palveluskoiraoikeuksia, jotka on myönnetty 1.1.2006 alkaen, sekä kannustamalla jäsenistöään osallistumaan koiransa kanssa erilaisiin kokeisiin. Vuosittaisilla leireillä esitellään eri palveluskoiralajeja uusien harrastajien innostamiseksi ja useilla paikkakunnilla järjestetään koulutustilaisuuksia. Lisäksi paimennustaipumuksia mitataksaan rotuyhdistys pyrkii jatkossa järjestämään testitapahtumia. Yhdistys palkitsee BH-kokeen suorittaneet koirat.
- 5 Kannustamalla kasvattajia ja omistajia terveystutkituttamaan koiransa. Yhdistys myös pyrkii mukaan PEVISAan, edellyttäen jalostukseen käytettävien yksilöiden lonkka- ja kyynärkuvausta.
- 6 Järjestämällä jalostusneuvontaa, auttamalla uusien tuontikoirien hankinnassa ja antamalla kasvattajille suosituksia urosten valinnasta. Lisäksi rotuyhdistys pyrkii estämään niin sanottujen matador-yksilöiden syntyä rajoittamalla jalostussuosituksissaan yhden yksilön jalostuskäyttöä.
- 7 Jakamalla tietoa ja ohjeita kasvattajille koskien valkoisenpaimenkoiran rotutyypillistä ulkomuotoa sekä pyrkimällä aktiivisesti kouluttamaan ulkomuototuomareita.
- 8 Keräämällä ja ylläpitämällä jalostuksessa hyödynnettävää ja tarvittavaa tietoa ja julkaisemalla sitä yhdistyksen kotisivuilla ja yhdistyksen jäsenlehdessä Valkkariviestissä sekä vuosikirjassa.
- 9 Tarkistamalla ja muuttamalla tarvittaessa jalostussuosituksia.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet

Vahvuudet	Heikkoudet
- monipuolinen peruskoira	- pieni geenipohja
- perhekoira	- terveyden huono tunnettuus (vähän tutkimustietoa)
- terve rakenne	- rodun lyhyt historia (kaikki ongelmat
- liioittelemattomuus rakenteessa ja	

luonteessa - sosiaalinen luonne	eivät vielä tiedossa) - arkuus → pelkoaggression mahdollisuus - paimennusominaisuuksien testiä ei Suomessa olemassa
Mahdollisuudet - pk-puolen lisääminen - koirakannan kasvu hallitusti - geenipohjan laajeneminen - tulevat mahdollisuudet esim. työkoirana - luonnetestin oikealla käytöllä mahdollista pitää rodun luonneominaisuudet oikeanlaisina - rodunomaisen paimennustestin käyttöönotto Suomessa	Uhat - voimakas sisäsiitos ja perinnöllisten sairauksien lisääntyminen - koirakannan hallitsematon kasvu - kahtiajako näyttely- ja käyttölinjan koiriin - tyyppin muutos johonkin äärisuuntaan - paimennusominaisuuksien häviäminen rodusta, jos niitä ei mitata - luonteen huomiotta jättäminen jalostustyössä, jos kasvattajat eivät testaa koiriaan

6.5 Varautuminen ongelmiin

Riski	Syy	Varautuminen	Välttäminen	Merkitys
Geenipohja liian kapea	koirakanta pieni, rodun historia lyhyt	Koirien tuonti eri maista & rotuunottojen jatkaminen	Rotukirjat pidettävä vielä auki	Rotu kuolee
Voimakas sisäsiitos	Liian kapea jalostuspohja (esim. matadorurokset)	rotuunotot, koirien tuonti, valistus	tutkitaan koirien sukuja ennen astutusta	Sisäsiitoksen ongelmat: lisääntymisvaikutukset, sairauksien lisääntyminen jne.
Lisääntymisongelmat	geneettiset / selvittämätön	kasvattajien valistus	Vältetään sisäsiitosta ja tiedotetaan ongelmista	Rodun vitaliteetti vähenee
Arkuus / pelkoaggressio	Luonteisiin ei kiinnitetä huomiota tarpeeksi	Testataan järjestelmällisesti koirien luonteita	Jalostuskoirien luonteisiin kiinnitetään huomiota	Pelkopurijoiden määrä lisääntyy, käyttö seurakoirana vaikeaa
Perinnöllisten sairauksien lisääntyminen	tieto vähäistä perinnöllisistä sairauksista	jalostuskoirien terveyden tutkiminen ja	sairaiden koirien karsiminen	sairauksien lisääntyminen koirakannassa

		seuranta	harkitusti jalostus- käytöstä	
--	--	----------	-------------------------------------	--

6.6 Toimintasuunnitelma JTO:n toteuttamiseksi

Vuosi	06	07	08	09	10
Terveystien seuranta	Terveystutkimustulosten kerääminen	PEVISAan hakeutuminen	PEVISA seuranta	PEVISA seuranta	PEVISA seuranta
Luonteen seuranta	Luonnetestin merkityksen korostaminen jalostuksessa- valistus ***** esitys SSKY:lle → SKL:n tarvittavista toimenpiteistä MVA-arvo muutokseen	Hyväksytty luonnetesti MVA – arvoon vaatimuksena			

6.6.1 Jalostustoimikunta

Jalostustoimikunnan nimeää yhdistyksen hallitus.

Jalostustoimikuntaan kuuluu 4 jäsentä, joista yksi on toimikunnan puheenjohtaja. Kausi kestää vuoden. Puheenjohtaja hoitaa jalostustoimikunnan tiedotuksen (mm. uroskyselyiden vastaukset). Toimikunta voi pyytää avukseen asiantuntijajäseniä tarpeen mukaan, esimerkiksi jalostusohjesäännön uudistamistyöhön. Tällöin asiantuntijajäsenillä on vain neuvoa antava toimenkuva, he eivät osallistu varsinaisiin päätöksiin. Jalostustoimikunta pitää kokouksia tarvittaessa ja äänestystilanteessa äänten mennessä tasan, puheenjohtajan ääni ratkaisee.

Jalostustoimikunnan tehtävänä on toimia neuvoa antavana, ohjaavana ja rodun jalostuksellisiin kysymyksiin paneutuvan elimenä. Jalostusneuvonnan tulee olla puolueetonta, ainoastaan rodun parasta tarkoittavaa ja ottaa huomioon koko käytettävissä oleva koirakanta.

Jalostustoimikunta pyrkii aktivoimaan yhdistyksen jäseniä tutkituttamaan koirien terveyttä sekä testaamaan koiriensa luonne- ja käyttöominaisuuksia.

Toimikunta huolehtii rodun pentuvälityksestä tai delegoi tehtävän jalostustoimikunnan ulkopuoliselle henkilölle. Pentuvälittäjän tulee tuntea rotu hyvin ja kyetä vastaamaan pennunostajien kysymykseen rodusta sekä esittelemään puolueettomasti pentueet, jotka sillä hetkellä ovat välityksessä.

Jalostustoimikunta antaa tarvittaessa myös tietoa astutuksesta, synnytyksestä, pentujen rekisteröinnistä yms. sekä antaa ohjeita pentujen luovutuksesta

Jalostusneuvonta

Jalostustoimikunta käsittelee kasvattajien kirjalliset urostiedustelupyynnöt. Jalostustoimikunta ei suosittele yhdistelmiä, vaan antaa nartunomistajalle ehdotuksia soveliaista, jalostussuosituksia täyttävistä uroksista. Kirjallisessa vastauksessaan jalostustoimikunta kertoo suunnitellun yhdistelmän toteuttamiseen vaikuttavista tekijöistä sekä siihen mahdollisesti sisältyvistä riskeistä. Kasvattajalla itsellään on valinnan vapaus sekä täysi vastuu tekemistään ratkaisista.

Tiedon kerääminen ja tallentaminen

Jalostustoimikunta kerää ja tilastoi tietoa, joka liittyy valkoistenpaimenkoirien jalostustyöhön:

- viralliset terveystutkimustulokset
- rekisteröinnit
- muut koirien omistajilta saadut dokumentit tutkimustuloksista yms.
- luonnetestitulokset
- muiden maiden kasvattajien kautta saadut tiedot perinnöllisistä sairauksista rodussa

Tiedotus ja koulutus

Jalostustoimikunta kirjoittaa yhdistyksen lehteen jalostusaiheisia artikkeleita ja järjestää tarvittaessa yhdistyksen tapahtumien yhteydessä tai erikseen omana tapahtumana luentoja jalostusaiheesta. Toimikunta tiedottaa rodun kasvattajia terveystilanteen muutoksista.

Tavoiteohjelman toteutus

Jalostustoimikunnan tehtäviin kuuluu jalostuksentavoiteohjelman laadinta ja ylläpito. Jalostustoimikunnan tulee myös seurata tavoiteohjelman noudattamista ja antaa ohjeita ja palautetta kasvattajille sen toteutumisesta. Jalostustoimikunta päivittää vuosittain valkoistenpaimenkoirien jalostuksen tavoiteohjelman tilastojen ja taulukoiden osalta. Jalostustoimikunta seuraa koirakannan rotutyypillisyyttä (rodunomaisuutta) ja fyysistä ja psyykkistä tasoa sekä perinnöllisten sairauksien ja vikojen tilannetta ja antaa tarvittaessa muutosehdotuksia jalostuksen tavoiteohjelmaan.

Pentuvälitys

Yhdistyksen pentuvälitys toimii jalostustoimikunnan alaisuudessa. Yhdistyksen pentuvälitys jakaa tietoa rodusta ja vastaa pentutiedusteluihin. Yhdistyksen kasvattajalista on kaksiosainen: A-listalle pääsevät vain kasvattajat, jotka ovat allekirjoittaneet Suomen Valkoinenpaimenkoira ry:n kasvattajasitoumuksen (liitteenä). B-listalla ovat muut kasvattajat. Myös pentuvälityslista on kaksiosainen: A-listalla ovat kaikkien Suomen

Valkoinenpaimenkoira ry:n jäsenten ilmoittavat valkoinenpaimenkoirapentueet. B-listalla ovat ei-jäsenten ilmoittamat valkoinenpaimenkoirapentueet. Mikäli pentueet eivät kaikilta osin täytä Suomen Valkoinenpaimenkoira ry:n jalostussuosituksia, kyseisistä puutteellisuuksista mainitaan kunkin pentueen kohdalla. Kasvattajan tulee pitää pentuvälittäjät ajan tasalla pentueen varaustilanteesta ja ilmoittaa kun kaikki pennut on myyty.

6.6.2 Jalostuskoiralle asetettavat suositukset

Valkoinenpaimenkoira on hakeutumassa Suomen Kennelliiton PEVISA-ohjelmaan ja toteutuessaan se merkitsee sitä, että koiralla tulee olla pentuja rekisteröitäessä virallinen lonkkakuvaustulos raja-arvolla C ja virallinen kyynärnivelkuvaustulos raja-arvolla 1.

Muut vaatimukset on hyväksytty Suomen Valkoinenpaimenkoira ry:n syyskokouksessa 25.9.2004 Hyvinkäällä ja ne ovat astuneet voimaan 01.01.2005. Nämä vaatimukset eivät kuitenkaan ole rekisteröinnin ehtona, vaan suosituksen täyttämättömyydestä liitetään ainoastaan maininta kyseisten pentueiden kohdalle yhdistyksen pentuvälityksessä. Jalostussuositus tarkastetaan tarvittaessa yhdistyksen syyskokouksessa.

Jalostuskoiralle asetetut vaatimukset:

- 1 Lonkkakuvaus tulos A tai B. Lonkkatulokset C voidaan hyväksyä, mikäli muut asiat puoltavat koiran jalostukseen käyttöä, tällöinkin toisella vanhemmista tulee olla lonkkatulokset A tai B. Jalostustoimikunta käsittelee erikseen jokaisen yhdistelmän, jossa on lonkkatulokseltaan C-lonkkainen koira.
- 2 Kyynärkuvaustulos 0 tai 1.
- 3 Näyttelytulos vaaditaan, erinomainen tai erittäin hyvä, kahdelta eri tuomarilta vähintään nuorten luokasta. Vaihtoehtoisesti tulevaisuudessa hyväksytään myös rodun oma jalostustarkastus, jossa koira hyväksytään käytettäväksi jalostukseen.
- 4 Vaaditaan 3 polvea valkoisiapaimenkoiria taustalla.
- 5 Narttua saa pennuttaa enintään kerran 10 kuukaudessa, Suomen kennelliiton yleiset suositukset tulee täytyä.
- 6 Nartun **tulee olla** vähintään 18 kk:n ikäinen, kuitenkin **suositellaan** vähintään 24 kk:n ikää
- 7 Uroksen **tulee olla** vähintään 15 kk:n ikäinen, kuitenkin **suositellaan** vähintään 24 kk:n ikää
- 8 Uroksella saa olla enintään 2 pentuetta kahdessa vuodessa, jalostustoimikunnalta voidaan anoa poikkeusta urosta koskevaan sääntöön, mutta anomus täytyy tehdä ennen suunniteltua astutusta.
- 9 Suoritettu luonnetesti (myös hylätty suoritus hyväksytään jalostussuosituksen täyttymiseksi), suorituskohtaiset pisteet toimitettava jalostustoimikunnalle **tai**

hyväksytyt BH-koe Ulkomaisten koirien kohdalla voidaan hyväksyä hyväksytyt ko. maan jalostustarkastus

10 Kaikki ehdot tulee täyttyä ennen astutusta.

11 Lyhyt- ja pitkäkarvaiset muunnokset ovat risteytettävissä keskenään rajoituksetta.

6.6.3 Muut jalostustyössä huomioitavat seikat

Jalostuksessa tulee pyrkiä laajentamaan geenipohjaa sekä käyttää mahdollisuuksien mukaan nk. ulkolinjaista jalostusta, missä yhdistelmän sukusiitosaste on alle 6.25%, laskettuna ainakin viiden sukupolven ajalta, mikäli mahdollista.

Kasvattajan tulee käyttää jalostukseen vain sellaisia koiria, jotka osaavat astua, antavat astua ja synnyttävät luonnollisesti. Keinosiemennyksen tulisi olla vaihtoehto ainoastaan siinä tapauksessa, jos kyse on esimerkiksi ulkomailla asuvan koiran käytöstä. Kasvattajan tulee kiinnittää huomioita myös nartun emo-ominaisuuksiin ja pentunsa hoitamatta jättäneitä narttuja ei tulisi käyttää enää jalostukseen. Pian syntymän jälkeen kuolleet ja kuolleena syntyneet pennut tulisi tutkituttaa kuolinsyyn selvittämiseksi.

6.6.4 Uroksen omistajan vastuu

Uroksen omistajan ei tule antaa urostaan huonokuntoiselle tai epätyypilliselle nartulle. Ylipääntensä uroksen omistajalla on aina päätösvalta uroksensa käytöstä. Hänen tulee myös varmistaa, että astutettava narttu täyttää jalostusyksilön vähimmäisvaatimukset.

Uroksen omistajan tulee luovuttaa uroksensa astutukseen vain nartulle, joka täyttää tavoiteohjelman vaatimukset.

Uros tulee poistaa jalostuksesta, mikäli sen todetaan runsaasti periyttävän jotakin virhettä tai sairautta.

Uroksen omistajan on huolehdittava osaltaan siitä, ettei uroksen vuosittainen pentumäärä ylitä jalostussuosituksessa annettuja rajoituksia.

6.6.5 Koiran kauppa ja kasvattajan vastuu

Suomen valkoinenpaimenkoira ry:llä on kasvattajasitoumus, jonka allekirjoittamalla kasvattaja sitoutuu noudattamaan yhdistyksen jalostussuosituksen minimi terveyst- ja ikärajoituksia. Kasvattaja, joka rikkoo allekirjoittamaansa sitoumusta vastaan voidaan poistaa yhdistyksen sitoumuskasvattajalistalta.

Pentujen luovuttaminen

Pennut luovutetaan uusille omistajille aikaisintaan 7 viikon ikäisinä. Pennun kaupasta tai

sijoituksesta tehdään kirjallinen sopimus, Suomen Kennelliiton lomakkeita käyttäen. Kasvattaja luovuttaa pennun omistajalle rekisteritodistuksen, kirjalliset rodun hoito-ohjeet, kirjalliset ruokintaohjeet sekä tietoa rodun perinnöllisistä sairauksista, niiden merkityksestä ja kyseisen pennun mahdollisuudesta sairastua ja sairastumisen aiheuttamista toimenpiteistä ja niistä aiheutuvista, mahdollisista kustannuksista. Kauppakirjaan merkitään kasvattajan tiedossa olevat mahdolliset terveydelliset riskit.

Kasvattajaa suositellaan käyttämään Suomen Kennelliiton sopimuslomakkeita kaikissa sopimustapauksissa.

Kasvattajan vastuu

Kasvattajan tulee toimia kasvatustyössään nk. hyvän kenneltavan mukaisesti. Kasvattaja on yksin vastuussa kasvattamistaan pennuista. Kasvattajan tulee valita nartulle tavoiteohjelman vaatimukset täyttäviä uroksia ja noudattaa tarkasti tätä sitoumusta sekä jalostusohjelmassa annettuja ohjeita. Kasvattajan on oltava rehellinen omassa kasvatustyössään ja olla kunnioittava myös toisten kasvattajien työtä kohtaan. Kasvattajan tulee käyttää jalostukseen vaan sellaista narttua, joka täyttää jalostusyksilön vähimmäisvaatimukset ja poistaa narttu jalostuksesta, jos sen todetaan periyttävän runsaasti jotain sairautta tai virhettä. Kasvattaja tulee välttää nk. matadorijalostusta ja käyttää mahdollisimman monia erilinjaisia uroksia kotimaassa tai ulkomailla ja mahdollisuuksiensa mukaan hankkia erisukuisia koiria, esim. tuonnilla.

Kasvattajan työ on suunnitelmallista, niin että hän kasvatustyöllään edesauttaa koirakannan pysymistä terveenä sekä populaation pysymisenä laajana. Kasvattajan tulee seurata pentujen kehitystä ja tarvittaessa neuvoa ja opastaa omistajia heidän ongelmissaan.

Kaikissa jalostukseen liittyvissä epäselvissä tilanteissa on suositeltavaa neuvotella asioista myös jalostustoimikunnan kanssa. Jos pennussa ilmenee selviä perinnöllisiä vikoja tai sairauksia, tulee kasvattajan ilmoittaa niistä jalostustoimikunnan lisäksi myös uroksen omistajalle. Toimikunnalle tulisi ilmoittaa koiran kuolinsyy silloin, kun koira kuolee muuhun kuin onnettomuuteen tai korkean iän mukanaan tuomiin sairauksiin.

Suosittelaa, että kasvattaja allekirjoittaa sekä Suomen Valkoinenpaimenkoira ry:n että Suomen Kennelliiton kasvattajasitoumuksen. Hänen myös oletetaan olevan Suomen Kennelliiton jäsen.

7. TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA

Yhdistyksen yleiskokouksessa käsitellään vuosittain hallituksen antama toimintakertomus, jonka liitteenä on jalostustoimikunnan oma toimintakertomus kuluneesta vuodesta. Samoin jalostustoimikunnan osuus kuuluu seuraavan vuoden toimintasuunnitelmaan, joka myös esitetään yleiskokouksessa.

Viralliset terveystulokset julkaistaan yhdistyksen internet-sivuilla, ja jalostustoimikunta tiedottaa myös muista jalostukseen liittyvistä asioista internet-sivuilla sekä Valkkariviestissä. Kaikki näyttely-, tutkimus- ja rekisteröintilastot kootaan lisäksi vuosittain julkaistavaan vuosikirjaan.

Rodun tavoiteohjelma tarkistetaan 5 vuoden kuluttua.

8. LÄHTEET

- 1 Suomen Kennelliitto ry:n rekisteröinti- ja terveystutkimustiedot
- 2 Rankin, C.: The All-White Progenitor: German Shepherd Dogs. Upfront Publishing, toinen painos 2002.
- 3 Strang, P.D., Berman, S.A. & Hilldrup, M.E.: The White German Shepherd Book. Medea Publishing Co., Inc. 1983.
- 4 Tilstra, R.: Uit de schaduw in het licht De Witte Herder. Circum 2002.
- 5 American White Shepherd Association (AWSA) internet sivut: <http://www.awsclub.org>
- 6 Vita svepet – Vit herdehundklubb 2003

9. LIITTEET

- 1 Valkoinenpaimenkoira rotumääritelmän tulkinta, Suomen Valkoinenpaimenkoira-Finlands Vit Herdehund ry: julkaisu
- 2 Kasvattajasitoutumus, Suomen Valkoinenpaimenkoira- Finlands Vit Herdehund ry
- 3 Health and Genetics Report (AWSA Health and Genetics project 2000)
- 4 WS health brochure (AWSA Health and Genetics project 2003)
- 5 Jalostussuositus 2005 / Suomen valkoinenpaimenkoira ry
- 6 Terveystutkimus, Ruotsi 2003 / Vit herdehundklubb